

Név	Téma	Konzulens
<i>Batáry Regina</i>	Regionális Térinformatikai Rendszer projekt terve	<i>Csabina Zoltán</i>
<i>Binszki István</i>	DAT adatbázis készítés digitális ortofoto alapján	<i>dr. Vincze László</i>
<i>Csics György</i>	Tervezési alaptérkép kiegészítése térinformatikai módszerrel	<i>dr. Szepes András–Szuhanyik János</i>
Galler Szilárd	Adatgyűjtési technológiák DAT készítéséhez	<i>dr. Vincze László</i>
<i>Gaszó Márta</i>	Területhasználati igények támogatása térinformatikai módszerrel	<i>dr. Szepes András–Németh András</i>
<i>Gergelyné Katona Erika</i>	Építésigazgatás térinformatikai környezetben	<i>dr. Végső Ferenc</i>
<i>Ilyas Norbert</i>	Műszaki nyilvántartási adatok térinformatikai elemzésének felhasználási lehetőségei a MATÁV Rt.-nél	<i>dr. Szepesné Stiftinger Mária</i>
<i>Jagicza Attila</i>	Infraszínes légifelvétel elemzése erdőterületeken	<i>dr. Engler Péter</i>
<i>Kun Timea</i>	Szabályozási terv kiegészítése térinformatikai módszerrel	<i>dr. Szepes András</i>
<i>Magyarai Gábor</i>	Turisztikai információs rendszer vízi túrázóknak a Felső-Tisza vidékén	<i>dr. Szepes András</i>
<i>Márfai Tibor</i>	Természetvédelmi célú térinformatikai rendszer megtervezése /A GIS design in the nature conservation./	<i>dr. Márkus Béla–Kádár István– Takács András Attila</i>
<i>Móricz Norbert</i>	Magyarország természetes növénytakarójának modellezése térinformatikai módszerekkel földmérési szakirányon	<i>dr. Márkus Béla</i>
<i>Herczeg Ferenc</i>	Az 1:10000 digitális topográfiai térkép és a digitális kataszter kapcsolata	<i>dr. Szepes András</i>

A védést követő napon került sor a záróvizsga szóbeli részére, melyen hallgatónk eredményesen szerepeltek, négyen kitüntetéses oklevelet szereztek.

Az oklevelek átadásának külön színtöltő volt, az elmúlt évben végzett UNIGIS szakmérnököknek a Transcript of Study igazolások, illetve két diáknak – Bereczki Katalinnak és Mikus Dezsőnek – az EMGISc (A térinformatika európai mestere) oklevelek átadása.

Igen tanulságos volt az oklevelek kiosztását követő állófogadás, melyen a két végzős évfolyam beszámolt élményeiről, illetve az itt tanultak időközben már hasznosult eredményeiről.

Minden végzett szakmérnökünknek gratulálunk, és eredményes munkát kívánunk!

Dr. Szepes András (főigazgató-helyettes)
Dr. Szepesné Stiftinger Mária (szakfelelős)

A MÁSODIK KATONAI FELMÉRÉS PEST-BUDAI SZELVÉNYÉNEK FEDVÉNY-EGYSÉGESÍTÉSE

A Habsburg Monarchia második katonai felmérésének (Jankó, 2001) szelvényei egyre növekvő érdeklődést váltanak ki a tudományos kutatók között. Történészek, biológusok, környezetvédők, városfejlesztők és más szakmák képviselői használják e térképeket a korabeli, XIX. század közepi épített és természeti környezet felmérésére.

A térképszelvényeknek az eredeti, bécsi sorozattal megegyező minőségű, színes másolatai a Hadtörténeti Intézet Térképtárában (Budapest I., Kapisztrán tér 2–4.) található meg, és félfogadási időben (hétfőtől csütörtökig 9–15 óra között) megtekinthetők, illetve azokról másolatok rendelhetők. A szelvények közül évek óta a legkeresettebb a főváros központját tartalmazó, 50/32 (Section 50, Colonne XXXII) lap. Sajnos ez a szelvény a Térképtárban nincs meg egységesített formában; a két külön lapra nyomtatott térkép egyik fedvénye fekete-fehérben a sík- és névrajzot tartalmazza, míg különálló, színes lap mutatja be a terepfedzeti elemeket, illetve vöröses árnyalattal megismétli a síkraiz egyes elemeit is. A két külön lap „egyesítése” a másolás során nem történt meg, azonban a modern térinformatikai és képfeldolgozási eljárások lehetővé teszik a pest-budai szelvény digitális egységesítését. Így módon ez a szelvény is minden térképi elemet együtt tartalmazó, a második felmérés legtöbb szelvényéhez hasonló térképpé tehető.

E cél eléréséhez a szelvény két fedvényéből 150 dpi felbontású digitális, raszteres képet készítettünk, az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszékének A0-s szkennert felhasználva. A fedvények közül a színes látszik egységesnek és sértetlennek, míg a fekete-fehér másolat hajtogatói/kasírozási nyomokat tartalmaz. Ezért elsőként a színes fedvényt a második katonai felmérés kvázi-Cassini vetülete szerint georeferáltuk, felhasználva a keretvonalak koordinátaértékeit (Timár és Molnár, 2003). A digitalizált fekete-fehér fedvényt a tartalmát négy részre osztó, egymásra

merőleges két hajtogatási vonal mentén négy kisebb képfájltra bontottuk, és azonos síkraízi elemek felhasználásával (részenként átlag 10 pontot felhasználva) azokat külön-külön a színes lap tartalmához illesztettük. Az illesztés hibája sehol nem haladja meg a 15 métert (kb. 3 pixel), és jellemzően a két fedvény síkraíza közti különbségből, semmint az eljárás pontatlanságából adódik.

Az eredményképet az ER Mapper® szoftverrel készítettük el oly módon, hogy a színes fedvényt tartalmazó RGB-rétegeket egy intenzitás-réteggel írtuk felül: ez utóbbi tartalmazza a georeferált fekete-fehér fedvényt. Ahol a digitalizált fekete-fehér fedvény valamely pixelértéke a 255-ös skálán a 150-es értéket túllépte, a pixel átlátszóvá tettük.

A képen jól látható a pesti oldalon a nem sokkal később lebontott Újépület, még nincs meg a Parlament, helyén a korábbi utcahálózat tanulmányozható. Szintén érdekes a gellérthegy csillagda (Sternwarte), amely a második katonai felmérés munkálatai során geodéziai kezdőpontként szolgált.

Az eredménykép egy részletét a címlapon megtekinthetik. A teljes szelvény az Interneten elérhető a

<http://sas2.elte.hu/tg/pest-buda> hálózaton. Ez egyben azt is jelenti, hogy nemcsak egységesítettük a felmérés legkeresettebb szelvényét, de az immáron elektronikus formában is hozzáférhetővé vált.

Dr. Timár Gábor–Dr. Jankó Annamária

HIVATKOZÁSOK

Jankó A. (2001): A második katonai felmérés. Hadtörténeti Közlemények 114: 103–129.

Timár G.–Molnár G. (2003): A második katonai felmérés térképeinek közelítő vetületi és alapfelületi leírása a térinformatikai alkalmazások számára. Geodézia és Kartográfia 55(5): 27–31.

AZ ERZSÉBET HÍD KETTŐS JUBILEUMA

2003-ban volt 100 éve annak, hogy József kir. főherceg ünnepélyes keretek között a régi Erzsébet hidat felavatta.¹ Ebben az évben lesz 40 éve, hogy Kádár János (akkori miniszterelnök) az új Erzsébet hidat a forgalomnak átadta.

A jubileum alkalmával Csillag István miniszter, Demszky Gábor főpolgármester és Vizi E. Szilveszter MTA elnök fővédnöksége alatt, a Budapesti Történeti Múzeum igazgatósága a 100. évfordulóra, 2003. ok-

tóber 10-én – kiállítással egybekötött – tudományos emlékülést rendezett. Erre az alkalomra, a Múzeum díszes kivitellű, gazdagon illusztrált könyvet adott ki [11], mely mind a régi, mind pedig az új Erzsébet híd tervezésének és építésének főbb mozzanatait örökítette meg. A kiadvány – sajnálatos módon – egyik részében sem tesz említést azokról az erőfeszítésekről, melyeket a geodéták tettek a megvalósulás sikere érdekében. Tanulmányom célja – e hiány pótlása mellett – a kettős jubileum alkalmával olvasóinknak mindkét híd nagyszerű mérnöki teljesítményét és közönségsikerét felidézni.

A régi Erzsébet híd felépítése és lerombolása.

Az 1867. évi osztrák–magyar kiegyezés után hazánkban jelentős gazdasági fejlődés indult el. 1873-ban, Pest, Buda, Óbuda egyesítésével létrehozták Budapest székesfővárost. Már jóval az egyesítés előtt (1867-ben) elkezdődött, majd 1875-ben befejeződött a három városrész, ún. Halácsi-Marek féle, 1:1440 méretarányú, (belterületen 1:720) részletes felmérése.² Ezeknek a térképeknek a segítségével indult el, a

1. ábra A régi Erzsébet híd fénykorában (1935)

főváros egységes elvek szerinti rendezése, melynek megvalósítását a Közmunkatanács ellenőrizte [13].

A megnövekedett adóbevételek és a beáramló külföldi (főleg osztrák) tőke lehetővé tette, egyebek mellett, új dunai hidak létesítését. A már meglévő Lánchíd mellett, még három új híd építését tűzték ki célul. Eből az első, az 1872–76 között megépült Margit-híd volt. A másik kettő helyéről, hosszú évekig tartó vita folyt. Erre tett pontot az 1893. évi XIV. tc., mely elren-

1) A híd eredeti neve: Eskü téri híd volt. Ferenc József 1901-ben hozzájárult, hogy az akkor még épülő hidat, az időközben merénylet áldozatátul esett feleségéről nevezzék el.

2) A székesfőváros ennek a térképrendszernek olyan nagy jelentőséget tulajdonított, hogy annak átvételét az üvegszelvényeken maga Kammermayer Károly, Budapest első polgármestere sajátkezű aláírásával igazolta. (Lásd: Főv. Levéltár.) [13]